

בחינה באנליזה נומרית 1
המרצה: פרופסור דוד לוין

סמסטר ב' מועד א' תש"ע
תאריך הבחינה: 2.7.2010

ענה על 4 שאלות
משך הבחינה 3 שעות
אין להשתמש בחומר עזר פרט למחשבון ולדף נוסחאות שיחולק עם הבחינה.
יש לנמק כל פתרון

שאלה 1

א. נסח והוכח את המשפט בדבר האופטימליות של פולינומי צ'ביצ'ב.

ב. מקרבים את הפונקציה $\sin(x)$ ברווח $[-\pi/4, \pi/4]$ על ידי אינטרפולציה בנקודות צ'ביצ'ב (לאחר העתקה). מצא כמה נקודות דרושות כדי שהשגיאה תהיה קטנה מ- 10^{-20} .

שאלה 2

הצע שתי דרכים לקירוב אינטגרלים מהצורה

$$\int_0^{2h} \left(\frac{1}{\sqrt{x}} + \sqrt{x} \right) f(x) dx$$

כאשר f בעלת נגזרות חסומות מכל סדר:

א. תוך שימוש בערכים $f(0), f(h), f(2h)$.

ב. כאשר אפשר לבחור ברווח שלוש נקודות כרצוננו לחישוב ערכי f .

בכל אחד מהמקרים מצא שיטה בעלת סדר קירוב p מקסימלי ($E=O(h^p)$).
אין צורך למצוא את הנוסחה – אלא רק לתאר את הדרך ולמצוא את p .

שאלה 3

עבור f בעלת נגזרת שלישית חסומה ב $[0,1]$ מקרבים את האינטגרל

על סמך הערכים $\{f(ih)\}_{i=0}^n$, $h = 1/N$ באופן הבא:

$$I = \int_0^1 (f'(x))^2 dx \approx h \sum_{i=1}^N \left(\frac{f(ih) - f((i-1)h)}{h} \right)^2$$

מצא הערכה לשגיאה בקירוב במונחים של h וחסמים על נגזרות f .
גם כאן, מצא הערכה שנוחתת סדר קירוב p מקסימלי.

סמסטר ב' מועד א' תש"ע
תאריך הבחינה: 2.7.2010

בחינה באנליזה נומרית 1
המרצה: פרופסור דוד לוין

שאלה 4

נתון כי w פונקציה חיובית על קטע $[a, b]$. $\{p_n\}_{n=0}^{\infty}$ מערכת פולינומים אורתוגונליים על $[a, b]$ ביחס לפונקציית המשקל w .
א. הוכח כי כל העשורשים של כל פולינום מהמערכת $\{p_n\}_{n=0}^{\infty}$ הם פשוטים ונמצאים ב (a, b) .

ב. בונים נוסחה לקירוב אינטגרלים $\int_a^b w(x)f(x)dx \approx \sum_{k=1}^n A_k f(x_k)$

כאשר $\{x_k\}_{k=1}^n$ הם שרשי הפולינום P_n , וכך שהקירוב יהיה מדויק עבור $f \in \Pi_{n-1}$.

הוכח כי המשקלות $\{A_k\}_{k=1}^n$ בנוסחת האינטגרציה הם חיוביים.

שאלה 5

א. בנה את מערכת המשוואות לאינטרפולציה על יד ספליין ממעלה 2 עם

צמתים ברווחים שווים $x_i = ih, i = 0, \dots, n$

עבור אינטרפולציה לערכי פונקציה בנקודות $\{(i+1/2)h\}_{i=0}^{n-1}$

וכן בנקודות $x = 0, x = nh$.

הנחייה: השתמש בבסיס בי-ספליין $\{B_i^{(2)}(x)\}_{i=-1}^n$

ב. האם יש פתרון יחיד למערכת מחלק א - נמק!

בהצלחה!

(ii) $\sin(x) \sim x$ for $x \in [-\frac{\pi}{4}, \frac{\pi}{4}]$ (2)

$x \in [-\frac{\pi}{4}, \frac{\pi}{4}] \Leftrightarrow t \in [-1, 1] \Rightarrow$

$t = -1 + \frac{2}{\pi/2} (x + \frac{\pi}{4}) \Rightarrow x = \frac{\pi}{4} t$

$\Rightarrow x = \frac{\pi}{4} t \Rightarrow \sin(x) = \sin(\frac{\pi}{4} t)$

$\sin(\frac{\pi}{4} t), t \in [-1, 1]$

$E_n(x) \leq \frac{2^{-n}}{(n+1)!} \max_{-1 \leq t \leq 1} \left| \sin(\frac{\pi}{4} t) \right| < 10^{-20}$

(I) $\left(\frac{\pi}{4}\right)^{n+1} \cdot \sin(\frac{\pi}{4})$

(II) $\left(\frac{\pi}{4}\right)^{n+1} \cdot \cos(0)$

(n+1) - order term

$E_n(x) \leq \frac{2^{-n}}{(n+1)!} \cdot \left(\frac{\pi}{4}\right)^{n+1} \cdot \sin(\frac{\pi}{4}) = 4.19 \times 10^{-22} < 10^{-20}$

$E_n(x) \leq \frac{2^{-n}}{(n+1)!} \cdot \left(\frac{\pi}{4}\right)^{n+1} \cdot 1 = 1.245 \times 10^{-18}$

... (text describing the process of finding the minimum error)

$E_n(x) \leq \frac{2^{-n}}{(n+1)!} \cdot \left(\frac{\pi}{4}\right)^{n+1} \cdot 1 = 7.06 \times 10^{-22} < 10^{-20}$

... (text describing the result of the calculation)

... (text describing the final conclusion) 16

$$B_{-1}^{(1)}(0) = B_1^{(2)}(0 - (-1)h) = B_1^{(2)}(h) \Rightarrow u = \frac{2h}{h} - 2 = 0, \frac{1}{2}(1-u)^2 \Big|_{u=0} = \frac{1}{2}$$

$$B_0^{(2)}(0) = B_1^{(2)}(0 - (-1)h) = B_1^{(2)}(h) \Rightarrow u = \frac{h}{h} - 1 = 0, \frac{1}{2}(1-u)^2 \Big|_{u=0} = \frac{1}{2}$$

$$B_1^{(2)}(0) = B_1^{(2)}(0 - (0)h) = B_1^{(2)}(0) \Rightarrow u = \frac{0}{h} = 0, \frac{1}{2}u^2 \Big|_{u=0} = 0$$

$$\Rightarrow S(0) = C_{-1} \cdot \frac{1}{2} + C_0 \cdot \frac{1}{2}$$

$$B_{n-2}^{(2)}(nh) = B_1^{(2)}(nh - (n-3)h) = B_1^{(2)}(3h) \Rightarrow u = \frac{3h}{h} - 2 = 1, \frac{1}{2}(1-u)^2 \Big|_{u=1} = 0$$

$n_i = nh + 3h$

$$B_{n-1}^{(1)}(nh) = B_1^{(2)}(nh - (n-2)h) = B_1^{(2)}(2h) \Rightarrow u = \frac{2h}{h} - 2 = 0, \frac{1}{2}(1-u)^2 \Big|_{u=0} = \frac{1}{2}$$

$$B_n^{(2)}(nh) = B_1^{(2)}(nh - (n-1)h) = B_1^{(2)}(h) \Rightarrow u = \frac{h}{h} - 1 = 0, \frac{1}{2}(1-u)^2 \Big|_{u=0} = \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow S(nh) = C_{n-1} \cdot \frac{1}{2} + C_n \cdot \frac{1}{2}$$

... and we can write the system as

$$\begin{pmatrix} \frac{1}{2} & \frac{1}{2} & 0 & \dots & 0 \\ 0 & \frac{1}{2} & \frac{1}{2} & \dots & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & \dots & 0 & 0 & \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} C_{-1} \\ C_0 \\ \vdots \\ C_{n-1} \\ C_n \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} f(0) \\ f(\frac{h}{2}) \\ f(h+\frac{h}{2}) \\ \vdots \\ f(nh-\frac{h}{2}) \\ f(nh) \end{pmatrix}$$

A =

... system

... and we can write the system as $\det(A) \neq 0$ ...

(2)

(1) 2 $f(x), f(h), f(2h)$ נתון, $f(x) = (x + \sqrt{x}) - g(x)$
 $x_0 = 0, x_1 = h, x_2 = 2h$
 $0, h, 2h$
 $(\frac{1}{\sqrt{x}} + \sqrt{x})$
 $g(x)$

(4) 10 P_n, Q_m
 (a, b)
 P_n
 Q_m
 $\int_a^b P_n(x) Q_m(x) dx$
 $n < m$
 $\int_a^b P_n(x) Q_m(x) dx = 0$
 $n < m$
 $\int_a^b P_n(x) Q_m(x) dx = 0$
 $n < m$

(2) $\int_a^b f(x) dx \approx \sum_{k=0}^{n-1} A_k f(x_k)$
 $\int_a^b f(x) dx \approx \sum_{k=0}^{n-1} A_k f(x_k)$
 $\int_a^b f(x) dx \approx \sum_{k=0}^{n-1} A_k f(x_k)$
 $\int_a^b f(x) dx \approx \sum_{k=0}^{n-1} A_k f(x_k)$

$$\int_a^b 1 \cdot dx = 1 \cdot A_1 + \dots + 1 \cdot A_n = \sum_{i=1}^n A_i$$

$$\int_a^b x \cdot dx = \sum_{i=1}^n x_i \cdot A_i$$

$$\int_a^b x^{n-1} \cdot dx = \sum_{i=1}^n x_i^{n-1} \cdot A_i$$

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & \dots & 1 \\ x_1 & x_2 & \dots & x_n \\ x_1^{n-1} & x_2^{n-1} & \dots & x_n^{n-1} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} A_1 \\ A_2 \\ \dots \\ A_n \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \int_a^b 1 \cdot dx \\ \int_a^b x \cdot dx \\ \dots \\ \int_a^b x^{n-1} \cdot dx \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} x|_a^b \\ \frac{x^2}{2}|_a^b \\ \dots \\ \frac{x^n}{n}|_a^b \end{pmatrix}$$

matrix inversion for $n \times n$ matrix $b \geq a$

weight function $w(x)$ for $x_0, \dots, x_{n-1}$ for interpolation $f = f(x)$ (error) (x)

$$f(x) \approx p_{n-1}(x) = \sum_{k=0}^{n-1} l_k(x) f(x_k) = \sum_{k=0}^{n-1} \prod_{j=0, j \neq k}^{n-1} \frac{x-x_j}{x_k-x_j} \cdot f(x_k) = \frac{\omega(x)}{\omega(x_k)} f(x_k)$$

$[a, b] \rightarrow w(x) > 0$ with $\int_a^b w(x) dx > 0$ (weight)

$$\int_a^b w(x) f(x) dx \approx \int_a^b w(x) \sum_{k=0}^{n-1} \prod_{j=0, j \neq k}^{n-1} \frac{x-x_j}{x_k-x_j} \cdot f(x_k) dx =$$

$$= \sum_{k=0}^{n-1} \frac{1}{\omega(x_k)} w(x) l_k(x) \cdot f(x_k) dx = \sum_{k=0}^{n-1} \left(\int_a^b w(x) l_k(x) dx \right) \cdot f(x_k)$$

$= A_k$ (weight)

weight function $w(x)$ for $x_0, \dots, x_{n-1}$ in $A_k = \int_a^b w(x) l_k(x) dx$ (weight)

weight function $w(x)$ for $x_0, \dots, x_{n-1}$ in $A_k = \int_a^b w(x) l_k(x) dx$ (weight)

weight function $w(x)$ for $x_0, \dots, x_{n-1}$ in $A_k = \int_a^b w(x) l_k(x) dx$ (weight)

weight function $w(x)$ for $x_0, \dots, x_{n-1}$ in $A_k = \int_a^b w(x) l_k(x) dx$ (weight)

weight function $w(x)$ for $x_0, \dots, x_{n-1}$ in $A_k = \int_a^b w(x) l_k(x) dx$ (weight)

$$A_k = \int_a^b w(x) l_k(x) dx \geq 0, \quad \forall 0 \leq k \leq n-1$$

weight function $w(x)$ for $x_0, \dots, x_{n-1}$ in $A_k = \int_a^b w(x) l_k(x) dx$ (weight)

weight function $w(x)$ for $x_0, \dots, x_{n-1}$ in $A_k = \int_a^b w(x) l_k(x) dx$ (weight)

weight function $w(x)$ for $x_0, \dots, x_{n-1}$ in $A_k = \int_a^b w(x) l_k(x) dx$ (weight)

~~(2) $f(x) = \frac{1}{\sqrt{x}} + \sqrt{x}$ $\rightarrow$ $f(0), f(h), f(2h)$ $\rightarrow$ $[0, 2h]$ $\rightarrow$ $f(x) \approx p_2(x) = \frac{1}{\sqrt{x}} + \sqrt{x}$~~

(3) $f(x) \approx p_1(x) = f(ih) + \frac{f(i+1)h - f(i)h}{h}(x - ih)$

$$f(x) \approx p_1(x) = f(ih) + \frac{f(i+1)h - f(i)h}{h}(x - ih)$$

$$\Rightarrow f'(x) \approx p_1'(x) = \frac{f(i+1)h - f(i)h}{h} + \underbrace{f''(\xi, ih, x)}_{\text{אולי}}(x - ih)(x - (i+1)h)$$

$O(h)$ $\rightarrow$ $f''(\xi, ih, x) \cdot O(h^2) = O(h)$

$$E_{1,1} = \underbrace{f''(\xi, ih, x)}_{\text{אולי}} \cdot O(h^2) + \underbrace{f''(\xi, ih, x)}_{\text{אולי}} \cdot O(h) = O(h)$$

$$[(x - ih)(x - (i+1)h)]^1 = O(h)$$

$f''(x) = -\frac{1}{2x^3} + \frac{1}{2\sqrt{x}}$

$$E = -\frac{1}{12} f''(\xi) h^2 + \dots =$$

$$= -\frac{f''(\xi)}{12} h^2 + h \sum_{i=1}^n [f''(\xi, ih, x) \cdot (x - ih)(x - (i+1)h)]^2 \quad \textcircled{E}$$

$f''(\xi, ih, x) \cdot (x - ih)(x - (i+1)h) = \frac{f'''(\xi)}{3!} (2x - 2ih + h)$

$$\begin{aligned}
 & \left(f''(\xi, ih, x) \cdot (x - ih)(x - (i+1)h) \right)^2 = \frac{f'''(\xi)^2}{3!^2} (2x - 2ih + h)^2 \\
 & + \frac{f''(\xi)}{2!} \cdot (x - ih + h + x - ih)
 \end{aligned}$$

$$\textcircled{E} \quad -\frac{f''(\xi)}{12} h^2 + h \sum_{i=1}^n \left[\frac{f'''(\xi)}{3!} (x - ih)(x - (i+1)h) + \frac{f''(\xi)}{2!} (2x - 2ih + h) \right]^2$$

$n = \frac{b-a}{h}$

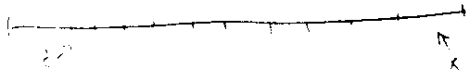
$$E = O(h^2) + O(h) = \underline{O(h)} \quad \text{for small } h$$

error term

error term for small h is $O(h)$

$$\begin{aligned} E &= -\frac{f''(\xi_0)}{12} \cdot h^2 + h \sum_{i=1}^n \left[\frac{f'''(\xi_i)}{3!} (x_{i-1}h)(x_ih) + \frac{f''(\xi_i)}{2!} (2x_{i-1}h + h) \right]^2 \leq \\ &\leq -\frac{f''(\xi_0)}{12} \cdot h^2 + h \cdot \frac{1}{h} \cdot \left[\frac{f'''(\xi)}{3!} \cdot (nh)(n-1)h + \frac{f''(\xi)}{2!} (2nh - h) \right]^2 = \end{aligned}$$

error term for small h is $O(h)$

$$= -\frac{f''(\xi_0)}{12} \cdot h^2 + \left[\frac{f'''(\xi)}{3!} (1-h) + \frac{f''(\xi)}{2!} (2-h) \right]^2$$

$f''(\xi_0) = O(h)$ for small h is $O(h)$
 for small h is $O(h)$

for small h is $O(h)$

for small h is $O(h)$

